

11. Logistyka dystrybucji: Praca zbiorowa pod redakcją Kryzysztofa Rutrowskiego. – Warszawa: Difin, 2001. – 323 s.
12. Горобец О.С. Сущность и особенности логистических соглашений // Экономика и управление производством: Межвуз. сб. – СПб.: СЗГТУ, 2000. – С.16-24.
13. Рейфе М.Е. Организация развития логистической деятельности на оптовом рынке. – СПб., 1996. – 316 с.
14. Якимичин Л.Я. Інноваційність концепції ланцюга поставок // Управління розвитком: Зб. наук. ст. Вип.3. – Харків: ХНЕУ, 2005. – С.77-79.
15. Fairplay. World Shipping 2000. Fairplay Publications, 2000. – 172. p.
16. Ларіна Р.Р. Регіональні логістичні системи (формування, управління та стратегія розвитку) / Інститут економіко-правових досліджень НАН України. – Донецьк: ВИК, 2004. – 372 с.
17. Статистичний щорічник. Харківська область в 2006 році / Держкомстат України. – Харків: Головне управління статистики у Харківській області, 2007. – 561 с.
18. Головне управління статистики у Харківській області. Відповідь №49/438 від 5.11.07. – С.1-3.
19. Державний комітет статистики України. Україна у цифрах у 2006 році. Статистичний довідник. – К.: Консультант, 2007. – 240 с.

Получено 11.05.2008

УДК 658.7

І.О.КАРАЧЕНЦЕВА, Л.М.КМЕТИК

Харківський інститут банківської справи

Університету банківської справи Національного банку України

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ЛОГІСТИКА»

Аналізуються існуючі визначення поняття «логістика» та уточнюється його сутність. Пропонується уточнення визначення логістики, що враховує корпоративний підхід та конкурентні переваги фірми на ринку.

Термін «логістика», відомий донедавна лише вузькому колу спеціалістів, набуває сьогодні широкого розповсюдження. Основна причина цього явища полягає в тому, що поняття «логістика» почало використовуватися в економіці.

Етимологія поняття «логістика» викликає істотні суперечності. Найбільш розповсюдженими є дві точки зору. За однією з них термін «логістика» походить від грецького *logistikos* – обчислювати, міркувати [6, с.87], за другою – від французького *loger* – постачати [12, с.5]. Однак зустрічаються й інші версії, зокрема, від древньогерманського *laubja* – склад, зберігання [11, с.49].

Метою даного дослідження є уточнення сутності та визначення поняття «логістика». Для досягнення мети потрібно вирішити такі завдання: проаналізувати визначення та сутності, що висвітлюються в джерелах інформації; уточнити визначення поняття «логістика».

На сьогодні у закордонній і вітчизняній літературі немає єдиного

визначення логістики, тому необхідним є критичний огляд тлумачень поняття «логістика» (таблиця).

Тлумачення поняття «логістика»

Джерела інформації	Визначення
Логістика, як мистецтво	
Magee J.F., [12]	Логістика – це мистецтво управління потоком матеріалів і продуктів від зовнішнього джерела до споживача
Логістика, як науковий напрямок	
А.А.Смехов, [9]	Логістика – новий науковий напрямок, вчення про планування, управління і спостереження (відстеження) під час переміщення матеріальних та інформаційних потоків у виробничих і енергетичних системах.
William C.Сорасино, [13]	Логістика – це наукове вчення про планування, управління і контроль потоків матеріалів, енергії та інформації в окремих видах підприємства
М.П.Гордон, [7]	Логістика – міждисциплінарний науковий напрямок, безпосередньо пов'язаний з пошуком нових можливостей підвищення ефективності матеріальних потоків
Логістика, як наука	
Б.А.Анікіна, [2].	Логістика – наука про планування, організацію, управління, контроль і регулювання переміщення матеріальних та інформаційних потоків у просторі і в часі від їхнього первинного джерела до кінцевого споживача
А.Н.Родніков, [6]	Логістика – наука про планування, контроль і управління транспортуванням, складуванням та іншими матеріальними і нематеріальними операціями, здійснюваними у процесі доведення сировини і матеріалів до виробничого підприємства, внутрішньозаводської переробки сировини, матеріалів і напівфабрикатів, доведення готової продукції до споживача з врахуванням інтересів та вимог останнього, а також передачі й обробки відповідної інформації
І.І.Бажин, [1]	Логістика – наука про поточкові процеси цілеспрямованої людської діяльності
А.А.Колобова, [5]	Логістика – наука про планування, управління і контроль за рухом матеріальних і інформаційних потоків в будь-яких системах
Л.Б.Міротін, [3]	Логістика – наука про організацію спільної діяльності менеджерів різних підрозділів підприємства, а також групи підприємств по ефективному просуванню продукції по ланцюгу «закупівля сировини - виробництво - збут - розподіл» на основі інтеграції і координації операцій, процедур і функцій, що виконуються в рамках даного процесу з метою мінімізації загальних витрат ресурсів
В.І.Сергєєв, [8]	Логістика – наука про управління і оптимізацію матеріальних і супутніх їм потоків у мікро-, мезо- або макроекономічних системах
Логістика, як процес управління	
Л.С.Федоров, [10]	Логістика – це гармонізація інтересів учасників процесу переміщення продукції, форма оптимізації ринкових зв'язків, тобто вдосконалення управління матеріальними і пов'язаними з ними інформаційними та фінансовими потоками на шляху від первинного джерела сировини до кінцевого споживача готової продукції на основі системного підходу й економічних компромісів для отримання синергетичного ефекту

Моделлю логістики є забезпечення отримання (доставки) продукції (товару) споживачу в потрібний час і місце при мінімально можливих сукупних витратах трудових, матеріальних, фінансових ресурсів.

Творцем перших наукових праць з логістики прийнято вважати французького військового фахівця початку XIX ст. А.Джоміні, який дав таке визначення логістики: «практичне мистецтво маневру військами» [4, с.6]. Він стверджував, що логістика включає не тільки перевезення, але і широкий круг питань, таких, як планування, управління і постачання, визначення місця дислокації військ, а також будівництво мостів, доріг і т.д.

У підприємницькій діяльності, економічній і науковій літературі зарубіжні фахівці виділяють два принципові напрями у визначенні логістики [13]. Одне з них пов'язане з функціональним підходом до руху товару, тобто управлінням всіма фізичними операціями, які необхідно виконувати при доставці товарів від постачальника до споживача. Інший напрям характеризується ширшим підходом: крім управління операціями руху товару воно включає аналіз ринку постачальників і споживачів, координацію попиту і пропозиції на ринку товарів і послуг, а також гармонізацію інтересів учасників процесу руху товару.

Деякі визначення логістики відображають як управлінський, так і економічний аспекти. Найбільш типова в цьому відношенні характеристика логістики, дана професором Пфолем (ФРН), який пов'язує в єдині процеси планування і контролю руху матеріальних цінностей зі скороченням витрат на їх переміщення і інформаційне забезпечення [11].

У деяких визначеннях логістики підкреслюється її оперативно-фінансовий аспект. У них трактування логістики виходить з часу розрахунку партнерів по операції і діяльності, пов'язаній з рухом і зберіганням сировини, напівфабрикатів і готових виробів у господарському обороті з моменту сплати грошей постачальнику до моменту отримання грошей за доставку кінцевої продукції споживачу.

У визначеннях логістики знаходять віддзеркалення погляди фахівців, що акцентують увагу на окремих функціях у даному циклі. Логістика в цих випадках зводиться до вельми вузького круга операцій: транспортування, завантаження-вивантаження, складування і т.д. Узагальнюючи вищевикладені визначення логістики, її можна охарактеризувати як науку управління матеріальними потоками від первинного джерела до кінцевого споживача з мінімальними витратами, пов'язаними з рухом товару і потоком інформації, що відноситься до нього.

Першими практичний потенціал логістики передбачили американські фахівці П.Конверс і П.Дракер. Вони визначили її потенційні можливості як «останній рубіж економії витрат» і «непізнаний материк економіки». Згодом їх точку зору розділили багато теоретиків логістики [2, с. 15]. Такі американські дослідники, як М.Портер, Д.Сток і деякі інші, вважають, що логістика вийшла за межі її традиційного вузького визначення і має велике значення в стратегічному управлінні і плануванні фірми [2, с.15].

У своїй основі логістика не є феноменом абсолютно новим і не відомим практиці. Проблема найбільш раціонального руху сировини, матеріалів і готової продукції завжди була предметом пильної уваги [5]. Новизна логістики полягає, по-перше, в зміні пріоритетів у господарській практиці фірм, центральне місце в ній займає управління потоковими процесами, а не управління виробництвом. По-друге, новизна логістики полягає у всебічному комплексному підході до питань руху матеріальних цінностей в процесі відтворення. По-третє, новизна логістики полягає у використанні теорії компромісів у господарській практиці фірм.

На основі опрацьованих джерел, на нашу думку, під «логістикою» слід розуміти, науку про планування, організацію, управління, контроль, транспортування, складування та оптимізацію матеріальних та відповідних їм фінансових, інформаційних, транспортних, енергетичних, людських потоків, які супроводжують виробничо-комерційну діяльність фірми та спосіб підвищення її конкурентоспроможності у мікро-, мезо- або макроекономічних системах.

Науковою новизною даного дослідження є уточнення визначення поняття «логістика», за рахунок виділення актуального на сьогодні аспекту логістики, такого, як можливість впливати на стратегію корпорації і на створення нових конкурентних переваг фірми на ринку, тобто на її кінцеву мету.

Теоретичне значення дослідження полягає в можливості використання його результатів для уточнення сучасної концепції логістики.

1.Бажин И.И. Логистика. – Харьков: Консум, 2003. – 240 с.

2.Логистика / Под ред. Б.А.Аникина. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА - М, 2003. – 368 с.

3.Миротин Л.Б., Ташбаев И.Э. Логистика для предпринимателя: основные понятия, определения, положения и процедуры. – М.: ИНФРА - М, 2002. – 252 с.

4.Понамарьова Ю.В. Логистика. – 2-е вид., перероб. та доп. – К.: Центр навч. літ-ри, 2005. – 328 с.

5.Промышленная логистика / Под ред. А.А Колобова. – М.: МГТУ им. Н.Э.Баумана, 1997. – 204 с.

6.Родников А.Н. Логистика. Терминологический словарь. – М.: ИНФРА - М, 2000.

– 340 с.

7. Рынок и логистика / Под ред. М.П. Гордона. – М.: Экономика, 1993. – 144 с.

8. Сергеев В.И. Логистика в бизнесе. – М.: ИНФРА - М, 2001. – 608 с.

9. Сметов А.А. Основы транспортной логистики. – М.: Транспорт, 1995. – 197с.

10. Федоров Л.С., Шуйская А.В., Савари Т.И. Логистика в капиталистических странах // Экономика и организация материально-технического снабжения. Вып.2. – М.: ЦНИИТЭИМС, 1990. – 20 с.

11. Broggi M. Logistik – was heisst das eigentlich? // Schweizerische Handelszeitung (SHZ). – 1987. – №4. – p.49.

12. Magge J.F., Copacino W.C., Rosenfield D.B. Modern Logistigcs Management: Integrating Marketing and Physical Distribution. – New York: John Wiley, 1985. – P. 35.

13. William C. Copacino. Creating the Perfecer Order // Traffic Management. – 1993. February. – P.27.

Отримано 04.04.2008

УДК 628.465

В.И.ОСПИЩЕВ, канд. экон. наук

Харьковская национальная академия городского хозяйства

ЭФФЕКТИВНАЯ СИСТЕМА УТИЛИЗАЦИИ ТВЕРДЫХ БЫТОВЫХ ОТХОДОВ

Раскрывается идея практической реализации перевозок электротранспортом в ночное время твердых бытовых отходов (ТБО) к местам сортировки, а затем утилизации.

Одна из больших проблем таких мегаполисов, как Харьков, – вывоз и переработка ТБО. Сегодня для решения проблемы большинство ученых и практиков предлагают населению раздельный сбор ТБО, полагая, что это позволит решить данную проблему.

Однако, по нашему мнению, основная масса населения для раздельного сбора ТБО морально не подготовлена. Практики предлагают для ускорения его внедрения раздавать населению пакеты, заваривать в домах люки для сбора мусора, приобрести множество контейнеров нового типа, с крышками и установить их около домов, создать цивилизованный рынок вторичных ресурсов. Наблюдение показывает, что контейнеры с раздельным сбором ТБО безработные вскрывают, а содержимое за деньги сдают в пункты приема.

Таким образом, указанная выше проблема остается сегодня без решения. Статистические данные свидетельствуют, что основную массу ТБО (97,7%) вывозят и захороняют на полигонах [5, 6].

В работах [1, 4] сказано, что с ростом городов места обезвреживания ТБО все более отдаляются. Увеличивается стоимость транспортировки отходов. Весьма перспективным является использование сети городского электротранспорта для вывоза ТБО в ночное время.